

Bilgay Duman
bilgayduman@orsam.org.tr ←

Orta Doğu Güncesi

20 Kasım-20 Aralık 2008

Ortadoğu Analiz
Ocak'09 Cilt 1 - Sayı 1

20 Kasım

Terör örgütü PKK ile mücadele için Türkiye, Irak ve ABD arasında kurulan üçlü komisyonun toplantısı yapıldı.

21 Kasım

İsrail, BM ve AB'nin artan baskısı karşısında açtığı Gazze sınırını yeniden kapattı. Batı Şeria'da Yahudi yerleşimciler ile Filistinliler arasında çatışmalar çıktı.

22 Kasım

Irak Parlamentosu Irak-ABD Güvenlik Anlaşması üzerindeki görüşmelerini bitirdi.

24 Kasım

Filistin Kurtuluş Örgütü Merkez Konseyi, Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ı yeniden devlet başkanlığına seçti.

24 Kasım

BM Genel Sekreter Yardımcısı John Holmes, İsrail'in Gazze'ye geçişi kesmesinin kabul edilemez olduğunu, sivil halkın büyük zarar gördüğünü bildirerek, sınır kapılarının derhal açılması çağrısında bulundu.

25 Kasım

Kuveyt'de hükümet bu yıl içinde ikinci kez parlamento ile yaşanan gerginliğin ardından istifaya gitti.

26 Kasım

İran Natanz'daki nükleer tesislerde 5000 santrifüjün çalışır halde bulunduğunu açıkladı.

26 Kasım

İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, Lübnan halkına İsrail'e karşı birleşmeleri çağrısında bulundu.

27 Kasım

Irak parlamentosu Amerikan askerlerinin 3 yıl daha Irak'ta görev yapmasına imkân veren ABD-İrak Güvenlik Anlaşması'nı onayladı.

27 Kasım

Irak Ulusal Güvenlik Danışmanı, ABD ile yapılan güvenlik anlaşması için 30 Temmuz'da hal-

koylaması düzenleneceğini bildirdi.

28 Kasım

Irak Hükümeti, Irak'ın kuzeyindeki bölgesel yönetimin gelecek yıldan itibaren ham petrol ihraç etmesini onayladı.

28 Kasım

Japonya, Irak'taki ABD liderliğinde bulunan güçlere destek sağlayan hava gücünü çekerek bu ülkedeki askeri faaliyetini sona erdiriyor.

30 Kasım

İsrail 250 Filistinli hükümlüyü serbest bıraktı.

2 Aralık

Irak İçişleri Bakanlığı, Amerikalıların gelecek yılın ortalarından itibaren cezaevlerinin yönetimini Iraklı yetkililere bırakacağını açıkladı.

2 Aralık

Irak'ın kuzeyindeki Telafer kentinde bomba yüklü araçla bir kontrol noktasına düzenlenen saldırıda en az 5 kişi öldü, 30 kişinin yaralandı.

2 Aralık

Irak'ın kuzeyindeki Musul kentinde gerçekleşen bombalı saldırıda 15 kişi öldü, 30 kişi yaralandı.

2 Aralık

BM'nin Bağdat'taki tesisine düzenlenen füze saldırısında 3 kişi yaşamını yitirdi.

2 Aralık

İran televizyonu, Hava Kuvvetleri yetkililerine dayanarak, yeni bir havadan havaya füzenin denemesinin başarıyla yapıldığını açıkladı. Devlet radyosu da bir Hava Kuvvetleri komutanına dayanarak, radarlardan kaçabilen uçağın tasarımının yapıldığını duyurdu.

2 Aralık

İran ve Malezya, İran'da bulunan Gülşen ve Firdevs doğalgaz sahalarının geliştirilmesini öngören bir anlaşma imzaladı.

2 Aralık

Çin resmi haber ajansı, ulusal petrol şirketinin Birleşik Arap Emirlikleri'nde yeni bir boru hattı

Orta Doğu Güncesi

inşa edeceğini açıkladı.

3 Aralık

BM'nin Irak bürosunun hazırladığı ve Irak'ın son altı ayının değerlendirildiği bir raporda, özellikle tutukluların durumlarının kaygı verici olduğu, birçoğunun herhangi bir suçlamada bulunulmaksızın kötü koşullar altında tutuldukları ifade edildi. Ayrıca ağır insan hakları ihlallerinin devam etmekte olduğuna dikkat çekildi.

3 Aralık

Irak Mahkemesi, "Kimyasal Ali" olarak bilinen İçişleri eski Bakanı Ali Hasan El Mecit'i bir kez daha idama mahkûm etti. Devrik lider Saddam Hüseyin'in kuzeni olan El Mecit'e bu ceza, 1991'de Şii ayaklanmasını kanlı bir şekilde bastırması sebebiyle verildi.

3 Aralık

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, Türkiye'nin enerji ihtiyacının karşılanması için İran'la görüşmelerin devam ettiğini açıkladı.

3 Aralık

İsrail'in Gazze Şeridi'ne düzenlediği hava saldırısında 2 Filistinli'nin öldüğü bildirildi.

4 Aralık

Irak Türkmen Cephesi, 2009 Temmuz'unda yapılacak referandumun ABD ile Irak arasında yapılacak güvenlik anlaşmasının uygulanmasının garantisini açıkladı.

4 Aralık

Irak ve Kuveyt Deniz Kuvvetlerinin, Fars Körfezi'ndeki ortak su kanallarını korumak amacıyla bir protokol imzaladığı açıklandı.

4 Aralık

İsrail, yaklaşık bir aydır Gazze'deki Filistinli militanların roket saldırılarını gerekçe göstererek yabancı basın mensuplarına uyguladığı Gazze'ye giriş yasağını kaldırdı.

4 Aralık

Libya, insani yardım malzemesi taşıyan bir gemisinin Gazze'ye girişine izin verilmesi için BM Güvenlik Konseyi'ne başvurdu. Libya yönetimi

gemisinin, iki İsrail savaş botu tarafından Gazze açıklarında durdurulduğunu ve dönmeye zorladığını belirtti.

4 Aralık

Lübnanlı Hıristiyan lider Mişel Aun, Şam'da Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'la bir araya geldi.

4 Aralık

Lübnan'da yayımlanan Es-Sefir gazetesinin habere göre ABD'nin Ortadoğu ve Afganistan'dan Sorumlu Merkezi Kuvvetler (CENTCOM) Komutanı General David Petraeus, Lübnan Başbakanı Fuad Sinyora ve Ordu Komutanı General John Kahveci ile görüştü.

5 Aralık

Irak'ta Amerikan askerlerinin 2011 sonuna dek ülkeden çekilmesini öngören güvenlik anlaşması, Cumhurbaşkanlığı Divanı tarafından onaylandı.

5 Aralık

ABD Başkanı George W. Bush Ortadoğu politikasına dair yaptığı bir değerlendirmede, Irak'taki savaşın "beklenenden daha uzun ve maliyetli" olduğunu söyledi. İsrail-Filistin çatışmasına "iki devletli çözüm bulunması" yolunda ilerleme gözlemlendiğini söyleyen Bush, İran'a da değindi ve "bu ülkenin nükleer silahlara sahip olmasına izin verilemeyeceği" görüşünü yineledi. İran'ın nükleer programının barışa yönelik bir tehdit oluşturduğunu savunan Bush, "İran ve Suriye, terörü desteklemeyi sürdürüyor" diye konuştu.

5 Aralık

Irak'ın kuzeyindeki bölgesel yönetimin yetkilisi Cebbar Yaver, Kandil Dağı çevresinin Türk savaş uçakları ve topçu birlikleri ile İran topçu birlikleri tarafından bombalandığını açıkladı.

5 Aralık

İsrail güvenlik güçleri, mahkeme kararına rağmen El Halil kentindeki bir binayı boşaltmayan Yahudi yerleşimcileri güç kullanarak çıkarmaya başladı. İsrail ordusu, boşaltma işlemini rahat gerçekleştirmek için binanın bulunduğu bölgeyi kapalı askeri bölge ilan etti.

Orta Doğu Güncesi

6 Aralık

İran'ın, Irak'ın kuzeydoğusundaki sınıra yakın bir bölgeyi top ateşine tuttuğu açıklandı. Süleymaniye'nin 195 kilometre kuzeydoğusunda, İran sınırındaki Cerava bölgesinin belediye başkanı Azad Aso, top ateşinin bugün öğleden sonra başladığını ve akşama kadar aralıklarla sürdüğünü söyledi.

6 Aralık

Arap dünyasının en eski insan hakları örgütlerinden biri olan Kahire İnsan Hakları Enstitüsü, yıllık raporunda Arap hükümetlerini ülke içindeki ve dışındaki insan hakları gruplarını susturmaya çalışmakla suçladı.

8 Aralık

Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'nin lideri olduğu Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) internet sitesi "Pukmedia", Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ay sonunda Bağdat'ı ziyaret edeceğini duyurdu.

8 Aralık

ABD Başkanı George W. Bush, Irak'taki Ebu Garib cezaevindeki işkence vakalarının en büyük hayal kırıklığı olduğunu belirtti.

8 Aralık

Amerikan Blackwater güvenlik şirketinin 5 çalışanı hakkında 1,5 yıl önce Irak'ta 17 silahsız sivili öldürmek ve 20 kişiyi yaralamaktan dava açıldı.

8 Aralık

İsrail Bakanlar Kurulu toplantısında konuşan İsrail Başbakanı Ehud Olmert, "El Halil'de Araplara ateş eden Yahudilerin görüntülerinden bir Yahudi olarak utanç duyuyorum. Tanık olduğumuz olaylar için katliam (pogrom) tanımından başka bir şey bulamıyorum", açıklamasında bulundu.

9 Aralık

Irak Hükümeti, aralarında antik Babil kenti gibi önemli merkezlerin olduğu arkeolojik alanların korunması için polis komandolarından oluşan özel birlikler görevlendireceğini açıkladı.

10 Aralık

Irak Hükümeti, Türkiye dahil komşu ülkelerle

"Ekonomik Güvenlik Birliği" kurulmasını önerdi. Irak Hükümet Sözcüsü Ali El-Debbağ, Türkiye, İran, Kuveyt ve Suriye ile "gayri resmi görüş alışverişine başladıklarını" açıkladı.

10 Aralık

İngiltere Savunma Bakanlığı, Irak'taki İngiliz askerlerinin çoğunun Haziran 2009'a kadar çekileceğini açıkladı. İngiltere'nin, Irak'tan önümüzdeki Mart ayından itibaren çekilmeye başlayabileceği de ifade edildi.

11 Aralık

Irak'taki ABD güçlerinin elindeki tutukluların, 1 Şubat 2009'tan itibaren Iraklı yetkililere teslim edilmeye başlanacağı açıklandı.

11 Aralık

Irak'ın kuzeyindeki Kerkük kentinde bir lokantaya intihar saldırısı düzenlendi. Saldırıda 55 kişi öldü, 120 kişi de yaralandı.

11 Aralık

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'ye bir mesaj göndererek, "Irak'ın etnik ve mezhepsel zenginliğini, ülke halkının barış içinde bir arada yaşama arzusunu ortadan kaldırmayı hedefleyen Kerkük'teki terörist saldırıyı şiddetle kınadığını" açıkladı.

11 Aralık

İsrail Başbakanı Ehud Olmert, Batı Şeria'nın El Halil kentinde sahipliği tartışmalı eve yerleşerek olaylar çıkaran, Filistinlilere saldıran ve ateş ederek yaralayan Yahudi yerleşimcilere sert tepki gösterdi ve Yahudi yerleşimcilerin yaptıklarının katliam olarak nitelendirilebileceğini açıkladı.

11 Aralık

İsrail polisi, İsraili Arapların Gazze'ye gitmek üzere hazırladıkları bir yardım botuna el koydu. Botta yiyecek ve sağlık gereçleri yanı sıra çocuklar için oyuncaklar bulunuyordu.

12 Aralık

Irak Hükümet Sözcüsü Ali El Debbağ, Irak'ın önümüzdeki 10 yıl boyunca Amerikan askerlerine ihtiyacı olacağını açıkladı.

Orta Doğu Güncesi

13 Aralık

ABD'de Başkan George Bush döneminden sonra, ABD'nin 44. Başkanı seçilen Barack Obama döneminde de Savunma Bakanlığı görevini sürdürecektir olan Robert Gates, Irak'ı ziyaret etti.

13 Aralık

Irak'ın Kerkük kentindeki saldırıda yaralanan 13 Irak vatandaşı, tedavi amacıyla Ankara'ya getirildi.

13 Aralık

Amerikan Blackwater güvenlik şirketinin 5 çalışanı hakkında 1,5 yıl önce Irak'ta 17 silahlı sivil öldürmek ve 20 kişiyi yaralamaktan açılan dava kapsamında Amerikalı savcılar kurbanların yakınlarıyla bir araya geldi.

13 Aralık

Irak'ın başkenti Bağdat'ta, Irak İçişleri Bakanlığı'nın üst düzey bir yetkilisi, kimliği belirsiz kişilerce öldürüldü.

13 Aralık

Demokratik Toplum Partisi heyeti, Irak'ın kuzeyindeki Bölgesel Yönetim ile temaslarda bulunmak üzere Erbil'e gitti.

13 Aralık

İran, İsrail'in Gazze Şeridi'ndeki Filistinlilere yönelik abluka ve saldırıları karşısında BM'yi harekete geçmeye çağırıyor.

13 Aralık

Merkezi Ramallah'ta bulunan Filistin Siyaset ve Araştırma Merkezi'nin kamuoyu yoklaması, Gazze'de yaşayanların yüzde 74'ünün 1 hafta sonra süresi dolacak ateşkesin uzatılmasına destek verdiğini gösterdi. Filistinlilerin yüzde 23'ü ise İsrail ile HAMAS arasındaki ateşkesin yenilenmesine karşı çıktı.

14 Aralık

ABD Başkanı George W. Bush, görev süresinin dolmasına 37 gün kala sürpriz bir ziyaretle Irak'ın başkenti Bağdat'ı ziyaret etti. Irak ve ABD arasında imzalanan güvenlik anlaşmasının ardından bölgeye giden Bush, Irak'taki Amerikan askerleri ile vedalaştı.

14 Aralık

Irak güvenlik anlaşmasına göre Amerikan askerlerinin Haziran 2009'a kadar Irak'taki kentlerden çekilmesi gerekiyor. Ancak ABD'nin Irak Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ray Odierno, askerlerin Haziran ayından sonra da Irak'taki kentlerden çekilmeyeceğini açıkladı.

14 Aralık

İsrail'de yayımlanan Haaretz gazetesi, ABD hükümetine yakın bir kaynağın Barack Obama'nın İsrail'e İran karşısında nükleer şemsiye önerdiğini belirterek, bunun Amerika'nın İran'ın nükleer programı konusunda geri adım atacağı anlamına geldiğini yazdı.

14 Aralık

İran-Ermenistan Ortak Komisyonu Başkanı ve Ermenistan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Armen Movsisyan, İran Dışişleri Bakanı Manu-çehr Mutteki ile bir araya geldi.

14 Aralık

İran'ın Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'ndaki (IAEA) Daimi Temsilcisi Ali Asker Sultaniye, The Los Angeles Times gazetesine verdiği demeçte, "Batı ve İran'ın karşılıklı olarak birbirlerine güvenmediğini" belirtti.

15 Aralık

Bush'un Bağdat ziyareti protestolara sahne oldu. Irak Başbakanı Nuri El Maliki ile basın toplantısı düzenleyen Bush'a, bir televizyon muhabiri iki ayakkabısını birden fırlattı.

15 Aralık

Irak Savunma Bakanlığı Sözcüsü General Muhammed El-Askeri, ABD'nin Irak Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ray Odierno'ya tepki göstererek, "Irak Savunma Bakanlığı Amerikalı yetkililerle temas kurarak onları Iraklıların onayı olmaksızın anlaşmanın herhangi bir maddesini uygulayamayacakları konusunda uyardı. Amerikalı yetkililer de bu gerçeği bilmektedir" açıklamasında bulundu.

15 Aralık

Irak'ta görev yapan Amerikan birliklerinin komutanlarından General Thomas Metz, Iraklı Şii

Orta Doğu Güncesi

grupların Amerikan askerlerine yönelik saldırılarının son aylarda azalma göstermesinde İran'ın etkisinin olduğunu açıkladı.

15 Aralık

Japonya, Irak'taki hava nakliye misyonuna katılan üç uçağından birini çekti.

15 Aralık

Irak'ın Musul kentinde Yezidi toplumuna mensup bir ailenin evine silahlı kişilerce düzenlenen saldırıda, aileden 7 kişi öldü.

15 Aralık

Bir grup Iraklı, ABD Savunma Bakanı Robert Gates ve Amerikalı güvenlik şirketleri hakkında, Iraklılara işkence edilmesindeki rollerinden dolayı ABD'de dava açtı.

15 Aralık

İran Şura Meclisi Başkanı Ali Laricani ve Suriyeli meslektaşı Mahmud El Ebreş, Gazze sorununu ele aldıkları bir telefon görüşmesi yaptı.

15 Aralık

Gazze Şeridi'nde fiili yönetimi elinde bulunduran HAMAS, kuruluşunun 21. yıldönümünü kutladı.

15 Aralık

İsrail, Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'a bir jest olarak, Başbakan Ehud Olmert tarafından verilen söz ve hükümetin onayından sonra, 230 Filistinli tutukluyu bugün serbest bıraktı.

15 Aralık

Suriye, Avrupa Birliği (AB) ile ortaklık anlaşması imzaladı.

15 Aralık

Arap Birliği, 22 üye devletteki insan hakları durumunu denetlemekle görevli bir insan hakları komisyonu kurulacağını açıkladı.

16 Aralık

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün rahatsızlığı nedeniyle Irak ziyaretinin ertelendiği bildirildi.

16 Aralık

Irak Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Humam Hammudi, hükümetin uluslararası koalisyonda yer alan Amerikalılar dışındaki kuvvetlerle ilgili olarak yasa tasarısı hazırladığını bildirdi.

16 Aralık

Genelkurmay Başkanlığı, Irak'ın kuzeyindeki Kandil bölgesinde tespit edilen PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne ait hedeflerin, Türk Hava Kuvvetleri'ne mensup savaş uçaklarınca etkili şekilde vurulduğunu duyurdu.

16 Aralık

İran Şura Meclisi Ulusal Güvenlik ve Dış Politika Başkanı, Buşehr nükleer santralin gelecek yıl hizmete açılacağını açıkladı.

16 Aralık

İsrail askeri mahkemesi, aylardır cezaevinde bulunan Filistin Parlamentosu Başkanı Aziz Duveyk'i 3 yıl hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme, Duveyk'e ayrıca 2 yıl siyaset yasağı ve 6 bin şekel de para cezası verdi.

17 Aralık

Birleşmiş Milletler Irak Özel Temsilcisi Staffan de Mistura'nın Irak'ın kuzeyindeki Kerkük'e iki günlük ziyarette bulunduğu bildirildi.

17 Aralık

İngiltere Başbakanı Gordon Brown'ın Irak'a sürpriz bir ziyarette bulunduğu bildirildi.

17 Aralık

Amerikan Hükümet Komisyonu, Irak'ın dini azınlıklar için dünyanın en tehlikeli yerlerinden biri olduğunu açıkladı.

17 Aralık

ABD ordusu, Baas Partisi üyesi 39 Iraklı mahkumun Irak makamlarına teslim edildiğini duyurdu.

17 Aralık

Irak hükümeti, yabancı yatırımları çekme çabaları çerçevesinde, elektrik ve petrol tesislerini korumak için özel bir polis birimi oluşturacağını açıkladı.

Orta Doğu Güncesi

17 Aralık

İran Petrol Bakanı Golamhuseyin Nozeri, İran ve Türkiye'nin doğalgaz boru hattı yapımı için iki ortak şirket kurmak istediğini açıkladı.

17 Aralık

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, İsrail-Filistin barış sürecinde iki ülkeli çözüm modelinin "değiştirilemez" olduğunu belirten bir karar tasarısını onayladı.

17 Aralık

Jerusalem Post'a açıklamalarda bulunan İsraili bir general, İsrail ordusunun Hizbullah ve Suriye ile savaşa hazır olduğunu belirtti.

17 Aralık

Gazze'de kontrolü elinde bulunduran HAMAS'ın kendi bankasını açacağı bildirildi. Bankanın sermayesinin 20 milyon dolar olacağı ve yıl sonuna kadar açılmasının beklendiği açıklandı.

17 Aralık

Lübnan Savunma Bakanı, ülkesinin Rusya'dan 10 adet Mig-29 savaş uçağı satın alacağını açıkladı.

18 Aralık

BM Irak Özel Temsilcisi Staffan de Mistura, Kerkük'te iki BM ofisi açılacağını açıkladı.

18 Aralık

İngiltere, Irak'taki muharip güçlerinin önümüzdeki yıl ortasına dek bu ülkeden çekileceğini açıkladı.

18 Aralık

Irak'ta 35 yetkili, darbe amaçlı komplo planları yapmak suçundan tutuklandı.

18 Aralık

Irak Parlamentosu Başkanı Mahmud Meşhedani, görevinden istifa edeceğini açıkladı.

18 Aralık

ABD Dışişleri Bakanlığı Komisyonu, hazırladığı bir raporda, Blackwater isimli güvenlik şirketinin Irak'taki görevine son verilmesini önerdi.

18 Aralık

Arnavutluk Savunma Bakanlığı sözcüsü, Irak'ın

Musul kentinde görev yapan 218 Arnavut askerinin görevlerini tamamladıklarını ve ülkelerine geri döneceklerini açıkladı.

18 Aralık

Irak Ordu Sözcüsü, Savunma ve İçişleri Bakanlıklarından 24 görevlinin terörizme destek gerekçesiyle tutuklandıklarını, ancak bir darbe girişiminin olmadığını açıkladı.

18 Aralık

Bağdat'ta yapılan iki bombalı saldırıda 18 kişi öldü, 53 kişi yaralandı.

18 Aralık

Rusya Askeri ve Teknik İşbirliği Kurumu Başkan Yardımcısı Aleksandr Fumin, İran ve Rusya'nın askeri ve teknik işbirliğinin Ortadoğu bölgesinin istikrara kavuşmasında etkili olduğunu ve bu yüzden işbirliğinin devam edeceğini açıkladı.

18 Aralık

Türkiye'nin El-Fetih ile HAMAS arasında yaşanan sorunların giderilmesi için arabuluculuk yapmayı önerdiği açıklandı.

18 Aralık

Birleşmiş Milletler, İsrail'in sıkı yaptırımlar uyguladığı Gazze'de işsizlik oranının yüzde 49'a çıktığını bildirdi.

20 Aralık

Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Tarık El-Haşimi, temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye geldi ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'le görüştü.

20 Aralık

Irak Parlamentosu, ülkedeki Amerikan askerleri dışındaki yabancı askerlerin bu yıl sonundan sonra da Irak'ta kalmasını düzenleyen yasa tasarısını reddetti.

20 Aralık

ABD Başkanı George W. Bush ve Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, Beyaz Saray'da bir araya geldi. □